

Goran Tokić

VELIKO PUTOVANJE

knjiga druga

ZABRANJENA PLANINA

Urednik
Miloš Petković

Izdavač: *Spin Press*

Edicija:
Santazija

SADRŽAJ

<u>PROLOG</u>	<u>1</u>
<u>Glava 1. SELO ZIRJANKA</u>	<u>5</u>
<u>Glava 2. PANDORA</u>	<u>29</u>
<u>Glava 3. LAŽ</u>	<u>49</u>
<u>Glava 4. PRVA LEKCIJA</u>	<u>62</u>
<u>Glava 5. PUT U NEPOZNATO</u>	<u>95</u>
<u>Glava 6. MOČVARA</u>	<u>118</u>
<u>Glava 7. STENA</u>	<u>132</u>
<u>Glava 8. ARTJOMOV ZAPIS</u>	<u>164</u>
<u>Glava 9. U SRCU PLANINE</u>	<u>191</u>
<u>Glava 10. POD STOPALOM USNULOG DŽINA</u>	<u>235</u>
<u>Glava 11. ČUVAR ZABRANJENE PLANINE</u>	<u>272</u>
<u>Međupriča, deo prvi: NA OBALI SEVERNIH MORA</u>	<u>306</u>
<u>Glava 12. UTOČIŠTE</u>	<u>309</u>
<u>Glava 13. REINKARNACIJA</u>	<u>331</u>
<u>Međupriča, deo drugi: DOLAZAK RODE</u>	<u>357</u>
<u>Glava 14. POVRATAK</u>	<u>360</u>
<u>Glava 15. RASTANAK</u>	<u>376</u>
<u>Međupriča, deo treći: TRINAESTI BISER</u>	<u>400</u>
<u>Kazatulova priča: NA KRAJU SVETA</u>	<u>404</u>
<u>EPILOG</u>	<u>416</u>

PROLOG

Ova priča, za neke stanovnike svemira suštinska, za druge tek zabavna, nadživela je mnoge zvezde čija je svetlost obasjavala tamne puteve njenih učesnika, ostavši da živi u sveznanju kosmosa i nakon nestanka silnih civilizacija koje su je slušale, prepričavale i tkale u legendu.

Ona govori o neverovatnim pustolovinama moskovskog profesora, rođenog u vreme uspona posleratnog komunizma, koje je on proživio na planeti prostorno i vremenski beskrajno udaljenoj od njegove Zemlje.

Kakvim se neobičnim spletom okolnosti on tu našao, opisano je u romanu *Veliko putovanje – Svedoci istorije*. Zbog onih koji započinju ovu priču a da sa prethodnom nisu upoznati, kao i onih čija sećanja o tim donekle kompleksnim događajima treba osvežiti, ovde će, u najkraćim crtama, biti izneti delovi te priče bitni za razumevanje njenog nastavka.

Nikolaj Keržakov, sredovečni profesor genetike na Univerzitetu Lomonosov, svestan je toga da čovečanstvo nezadrživo srlja u propast: ljudi će u toj meri uništiti planetu da će ona postati potpuno nepodesna za život. Želeći da posrnulom čovečanstvu pruži šansu za opstanak, profesor započinje rad na genetskoj modifikaciji životinja. Njegov konačni cilj je da omogući da *ljudi* nasele neki drugi svet ili da pak opstanu u nemogućim uslovima na degradiranoj Zemlji.

Nažalost, on ne stiže da završi svoj rad. Umire od srčanog udara.

Ipak, njegova lucidna istraživanja privukla su pažnju bića iz drugog sveta. Hladnim beživotnim očima posmatrali su ga godinama i odlučili da još nije vreme da nestane pod zemljom.

Iskoristivši sken njegovog organizma uzet u prvim trenucima srčanog udara, vanzemaljske mašine su napravile novo, gotovo u molekul istovetno telo, uz samo jednu razliku: bez krvnog ugruška koji je izazvao zakrčenje koronarne arterije. Profesor je nastavio život nesvestan toga da je umro.

Kao što su mašine i projektovale, nastavio je svoj rad. Morale su tako da urade jer strogi zakoni njihovog sveta zabranjuju bavljenje genetikom, ali dopuštaju da neko drugi takav posao obavi za njih. I zatim su strpljivo čekale...

Dve decenije kasnije, kada je običan poljski miš zaronio u vodu omanjeg akvarijuma, sakrio se u potopljenoj kućici i tu dugo i bezbedno ostao, a svečanom salom hotela Prezident u Moskvi se prolomio aplauz, mašine su znale da je posao završen. Genetski modifikovane životinje mogu da opstanu u životnoj sredini koja je isprva bila potpuno nepodesna, čak i smrtonosna za njih. Kolonizacija Zemlje je već tada mogla da otpočne.

Ipak, sa time se sačekalo još čitava dva milenijuma. Toliko je, naime, vanzemaljskim bićima bilo potrebno da pristignu. Ljudi su još dugo mogli da budu jedini gospodari čitavog Sunčevog sistema. Tako bi i bilo da moćni kompjuteri tuđina nisu uvideli isto što je shvatio i profesor Keržakov: *Homo sapiens* je samodestruktivna vrsta i pretili da uništi ne samo sebe već i čitavu planetu. Tuđini, koji su Zemlju zacrtali kao svoj novi dom, to nisu smeli da dopuste. Njihova planeta, zajedno sa čitavom plejadom zvezda iz središta Mlečnog puta, polako klizi u samrtni zagrljaj crne rupe.

Kako bi ovu oazu života okruženu beskrajnim ništavilom sačuvali od uništenja, mašine su morale da donesu strašnu odluku. U rano proleće 2140. godine, kada su svetom uveliko besneli ratovi za pijaću vodu, a teroristi samoubice polako prisvajali tehnologije izrade novih super-moćnih bombi, svi veliki sukobi Zemljana su zauvek okončani. Nekoliko desetina milijardi ljudi je ubijeno u trenu – bezbolno razgrađeno na atome. Neznatni deo populacije, tehnološki potpuno neobrazovan, a načinom života upućen na prirodu, ostavljen je da živi u rezervatima kako bi se sačuvala bioraznovernost.

Oslobođena tirana koga je sama iznedrila, planeta je imala dovoljno vremena da se obnovi i u novom ruhu dočeka buduće gospodare.

I zaista, kada su prva šestonoga inteligentna bića kročila na Zemlju, ona je bila devičanski lepa kao u vreme dok su livadama Novog Zelanda trčale gigantske ptice moe, a tundrama Evroazije tumarala nepregledna krda mamuta i bizona. Uspešno je zalečila teške rane koje joj je moderni čovek zadao u periodu, istorijski gledano, ne dužem od treptaja oka. Od nekadašnjih velelepni metropola ostalo je tek poneko parče zarđalog čelika sakrivenog duboko u korenju drveća.

Što se ljudi tiče, skromna populacija živela je potpuno otrgnuta od nauke, baveći se sakupljanjem bilja, lovom i ribolovom. Nažalost, bili su omeđeni zidovima koje su izgradili vanzemaljci: religija je bila pokretač mržnje i pretila je da izazove sukobe.

No, to nije bilo sve što je ostalo od nekada najmoćnije civilizacije tog dela galaksije. Daleko od njihove matične planete, na rubu spoljašnje spirale Mlečnog puta, živeli su potomci Zemljana.

Nekada davno, bila je to strašna i nadasve negostoljubiva planeta, gde orkanski vetrovi neprekidno vitlaju nad crnim vulkanskim planinama, a pod njihovim liticama, kojima i dalje teku reke lave, lome se divovski talasi mrtvog okeana. Planeta bez ikakvih znakova života, odavno odbačena kao kandidat za novi svet tuđina, ali potencijalno pogodna za ljude. Pretpostavivši da će jednog dana možda morati da porobe i istrebe ljude, mašine su još u vreme prvih susreta kromanjonaca i neandertalaca u taj mrtvi svet donele i zasadile seme zemaljskog života: proste jednoćelijske i višećelijske organizme, a nešto kasnije i mnogo složenija bića – alge. One su bujale u neverovatnim količinama i polako podizale nivo kiseonika. Planeta se menjala nabolje, a strašni vetrovi slabili. Posao koji se isprva činio nemogućim, završen je za osamdeset hiljada godina: napravljena je *Nova Zemlja!*

Nakon biljaka i životinja, mašine su prenele i ljude. Tokom sedam vekova poslednjeg milenijuma stare ere ljudi su pristizali u novi svet, a zatim su kapije tog raja zatvorene. Njegovi tvorci nisu želeli da rizikuju da sa novim putnicima pristignu novostečena znanja

koja bi taj devičanski svet gurnula u vihor tehnološke revolucije i novi krug samodestrukcije.

Ipak, to nepisano pravilo je sada (tri milenijuma kasnije) prekršeno. Upravo je pristigao prvi čovek nove ere, ranije pomenuti profesor Keržakov. Život u novom, rajski lepom svetu bio je način na koji vanzemaljci žele da mu se zahvale.

No, to nije bilo sve što su spremili za njega. Duboko ga poštujući kao svog spasioca, a svesni prolaznosti ljudskog života, tuđini su mu ponudili da ga podmlade dvadeset godina, tačnije naprave istovetnim kakav je bio na dan smrti, koju je nesvesno i volšebno izbegao. Sken njegovog organizma su i dalje imali. Objasnili su mu da će izgubiti sećanja na sve što je nakon toga proživeo. Njegova istraživanja, rezultati rada, dobijanja priznanja... Sve će netragom nestati. Ali će se probuditi kao potpuno zdravi pedesetpetogodišnjak. Pristao je.

Glava 1.

SELO ZIRJANKA

Planeta: *Alt23 (Nova Zemlja)*

Godina: 9466.

Razdaljina od Zemlje: 7226 s.g.

1.1.

Prozorska okna stare brvnare škriputala su pod naletima vetra. Vlaga se uvukla u njih, pa se vremenom pokriviše i pustiše diskretne sunčeve zrake u nekada potpuno mračnu sobu. Ljudi sa Alt23 planete, iako žive u dalekoj budućnosti, ne poznaju izradu stakla.

Profesor doktor Nikolaj Keržakov je spavao čvrsto, iako mu snovi behu mračni. Sanjao je da umro, kao što se i zaista zbilo.

Preporođen, probudio se u rane sate prohladnog maglovitog jutra na planeti udaljenoj sedam hiljada svetlosnih godina od njegove Moskve. Bila je polovina dvestogodišnjeg leta, pa crveni džin, hiljadu puta veći od Sunca, nije zalazio, već je kružio po nebu ispisujući sinusoide.

Pre nego što je stigao da otvori oči, Nikolaj je začuo glas tuđinskog robota, vodiča kroz novi svet: „Dobro jutro, profesore. Kako ste?“

Glas je bio prijatan, gotovo umirujući, ali je mnogo toga u vezi sa tim glasom bilo neobično, čak i zastrašujuće. Prvo, zvučao je poznato. Ali ne poznato kao glas komšije ili kolege sa posla, već nekako drugačije poznato. Kako drugačije, to još nije mogao da odgonetne. Drugo, izvesno je dolazio iz njegove spavaće sobe. Ali to je nemoguće! U njegovom stanu nema drugih ljudi; već četvrt veka živi sam. A onda je osetio miris memle i trulog drveta i shvatio da nije u svojoj sobi. Otvorio je oči i uspravio gornji deo tela. Video je crvene konture prozorskih okana i tanke sunčeve zrake kako izbijaju iz njih i padaju na pod. Uхватила ga je blaga panika. Počeo je da se tresе.

Istovremeno mu navreše scene iz sna. Jedna za drugom, kao na filmskoj traci. Stepenice. Bol u grudima. Pad. Gušenje. I... smrt?

„Sanjao sam da sam umro, a sada se budim u mračnoj i hladnoj sobi. Da li je ovo... mrtvačnica?“

Pomisao ga je presekla na pola, a neka gadna jeza mu se uvukla u stomak i tamo milela poput velikog crvolikog stvora. Dobio je nagon za povraćanjem. Ipak, pribrao se. Odbacio je tu bolesnu misao. *„Ne, to se nije desilo. Nisam umro.“*

Počeo je da traži granicu između jave i sna. Jasno se sećao da je juče bio radni dan i da je po podne išao u šetnju. Prilikom povratka, na stepeništu unutar zgrade, osetio je bol u grudima. Ušao je u stan i pao. Srčani udar se zaista desio. Ona jeziva misao o smrti ponovo ožive.

„Ne, to nije bio san. Zaista sam imao srčani udar. Ali sam preživio. Samo ne znam gde sam“, pomislio je pribrano.

Još jednom je pogledao oko sebe.

„Ovo ne može biti bolnica...“, zaključio je. *„Miriše na memlu i trulo drvo, čuje se škripa vrata i prozora, i ovo grebuckanje... šta li je... kao da crvi jedu parket...“*

Zamišljen, zaboravio je da nije sam. Onda se prisetio neobičnog glasa. Verovao je da mu stranac može pomoći. Nije ga se plašio. Čovek onakvog glasa ne može biti zlonameran.

„Gde sam?“, drhtavim glasom je upitao nepoznatog.

„Sačekajte da otvorim prozor. Nisam ga otvarao ranije da Vam ne bi bilo hladno. Sada je napolju već prijatnije“, pričao je stranac dok je išao ka prozoru. Glas mu je i dalje zvučao neobično poznato.

Pritajena škripa prozora opterećenog vetrom se nakratko pretvori u jezivo vrištanje, od koga se profesor naježi.

„Izvinite“, dobaci stranac. *„Niko ovde nije živio godinama, ali je bila jedina slobodna kuća u okolini.“*

Zraci crvenog Sunca uleteše u sobu, a magla se prevale preko ivice prozora poput reke. Stranac se okrenuo ka profesoru, ali se i dalje nije lepo video; sunčevi zraci su mu padali na leđa. Ipak, naziralo se njegovo tamnoputo lice i visoko čelo sa kratko podšišanom crnom

kosom. Nosio je dugi tamni kaput ispod koga se videla svetla košulja. Tek kada je otvorio i prozor na drugoj strani brvnare, profesor ga je prepoznao.

„Vi, vi... Vi ste isti.. Ili ste to zaista Vi, a ja ipak jesam umro?“

„Zanimljivo“, primeti stranac uz iskreni osmeh. „Prošli put ste išli linijom manjeg otpora i pretpostavili da je sve ovo skrivena kamera, a da sam ja glumac prerušen u doktora Martina Lutera Kinga koji na vratima Raja dočekuje preminulog profesora. Sada krećete u totalno drugom pravcu, ispravno rezonujući da ste umrli. Bravo!“

„Molim?“, promrljao je šokirani profesor, pokušao da ustane, ali se stropoštao na pod poput klade.

Stranac je pritrčao do profesora i pridigao ga. „Dosad ste sve šokantne vesti prilično dobro podnosili, pa sam rešio da malo ubrzam stvari i – pogrešio. Izvinite!“, pravdao se. Zatim je profesora posadio na drvenu stolicu, na kojoj se ovaj klatio poput pijanca.

„Dišite duboko, biće Vam bolje. Ovdašnji vazduh ima manje kiseonika nego onaj na koji ste navikli, pa ste se možda i zato srušili. Popijte i čašu vode, prošli put ste bili baš žedni. Dodao sam Vam i vitamin B6, dobar je za smirenje, mislim da Vam ništa jače nije potrebno.“

Profesor je iskapio čašu na eks, tek tada shvativši koliko je bio žedan.

„Izvolite još jednu.“

Popio je do pola, pa se zagrcnuo i zakašljao. Podigao je pogled i posmatrao tamnoputog sagovornika, pokušavajući da shvati šta je sve ovaj malopre rekao.

„Prošli put... Prošli put... Kakav crni prošli put, pa ja ovog čoveka prvi put srećem. I kako je moguće da ovoliko liči na Martina Lutera Kinga? Zašto je rekao da sam ispravno zaključio da sam umro? Nisam mrtav, nisam. Nešto mi se sinoć desilo u stanu, premor, aritmija, šta li je... Delovalo je kao srčani udar, ali evo mene živog i zdravog, kakvo crno umiranje. Ali... gde smo?“

Stranac je sačekao sa pojašnjenjem ove situacije, dajući sagovorniku vreme da se pribere.

„Svakog jutra radite vežbe za razgibavanje. Može li umesto njih kratka šetnja, prijaće Vam? Obucite svoje odelo i kaput.“

Profesor je pogledao šta ima na sebi. Bila je to njegova omiljena karirana pidžama sa skraćenim nogavicama. Nije se sećao da ju je sinoć obukao, ali je smatrao da je to potpuno nebitna sitnica u celoj ovoj bizarnoj situaciji.

„*Otkud ja u ovoj brvnari? Osećam da otežano dišem, a i ovaj kaže da ima manjka kiseonika. Znači, negde smo visoko u planinama. Bolje da se dobro obučem.*“

Pogledao je kroz prozor na zapadnoj strani kuće. Prizor se nimalo nije razlikovao od onoga što se može videti u moskovskom parku: bila je to livada prošarana poljskim cvećem i poneko listopadno drvo.

„*Nismo mi visoko u planinama*“, zaključio je na osnovu viđenog. „*Naravno da nismo. Blizu Moskve ih ionako i nema. Gde li se nalazim? I zašto sam tu?*“, pitao se dok je oblačio pantalone.

Verovao je da se deo odgovora krije iza napuklih drvenih vrata, kroz koje se nazirao delić jarkocrvenog sunčevog diska. „*Zora?*“, pomislio je. „*A zakleo bih se da sam spavao do podneva...*“

Obukao je košulju, uvukao je u pantalone i na leđa nabacio kaput. Bio je spreman za suočavanje sa misterijom ovog čudnog mesta. Crnac je odškrinuo vrata. Sunce je zasijalo još jače, a novi talas magle zapljusnuo natrulle daske na podu. Hladan vazduh je opomenu profesora da nije obuio cipele. Nakon što ih je navukao i drhtavim prstima traljavo zavezao pertle, nesigurnim koracima krenuo je ka nepoznatom. Zastao je nadomak praga i provirio. Prizor ga je ostavio bez daha.

„Sunce je, Sunce je...“, promrmljao je nerazgovetno.

„Zvezda je zapravo crveni džin, oko hiljadu puta veći od Sunca. Ipak, sa ove daljine deluje tek dva puta veće od onog na koje ste navikli, a i prilično slično greje. Dobrodošli na Novu Zemlju, planetu Alt23, kako je mi zvanično zovemo.“

„Alt dva... deset... tri?“, mucao je šokirani Rus.

„Dvadeset i treća alternativa. Nažalost, i ova je bila loš izbor za nas, dok je bila jako pogodna za vas Zemljane. Zapravo, ovde živite kao u pravom raju. Izvolite, slobodno koraknite u novi svet, osetite svu lepotu nagrade koju ste zaslužili.“

„*Nas? Vas? Ko su oni ako nisu mi...*“, razmišljao je. „*Da li on to pokušava da mi kaže da... da... da on nije čovek? Već... vanzemaljac?*“

U totalnom šoku i sa široko otvorenim ustima profesor je još jednom pogledao crnca. San da je umro je delovao nadrealno, ali se nije mogao porediti sa ovim. Sa činjenicom da sa odavno preminulim doktorom Martinom Luterom Kingom posmatra maglom obavijenu livadu nekog nepoznatog sveta, koga sa severa škrto greje veliko crveno Sunce.

„*O Bože, gde se ovo stvorih...*“

1.2.

Sunce se poprilično pridiglo na istočnom horizontu i rasteralo gustu maglu. Tuđinski svet je polako poprimao toplinu i miris doma. No, dom ovoga puta nije predstavljao ni kuću, ni rodni grad, pa ni državu. Dom je bila rodna planeta, beskonačno daleka.

Profesor je sedeo na još uvek rosnoj travi. Udubljen u misli, nije osećao hladnoću. Martin mu je ispričao sve. Osećanja su bila pomešana. Takav koktel meda i žuči nikada nije popio. Na trenutke je strašno mrzeo Martina, želevši da ga ubije. Zatim ga je poštovao. Pa opet mrzeo.

Zatim je mrzeo sebe, proklinjavši dan kada se rodio. „*Ja sam zaslužan što je nekoliko milijardi ljudi istrebljeno. Kako da živim sa tim?*“

Onda se sam sebi pravdao, naglašavajući značaj sopstvene uloge u toj priči. „*Martin kaže da sam spasio čovečanstvo... Sprečio sam da čitav živi svet nestane u bezumnom činu bombaša samoubice iz budućnosti. Budućnosti koja se nikada nije desila, ali ka kojoj smo neminovno išli...*“

Misli mu opet postaje konfuzne. Činilo mu se da ludi. Prošao je kroz strašnu psihičku krizu, i izašao kao pobednik iz te unutrašnje bitke. Sve događaje koje mu je Martin ispričao uspeo je da poveže u logičnu celinu i shvati da su tuđini uradili ne samo onako kako je najbolje za njih, već i za Zemljane. *Time što su nas porobili, oni su nas spasili od uništenja.* Teško je bilo prihvatiti takvu misao, ali je profesoru uspelo.

Martin je sve vreme strpljivo čekao.

Kada diskretni osmeh napokon zaigra na profesorovom licu, crnac je mogao da odahne. Uspeo je. On i profesor su opet postali prijatelji.

Lagano nastaviše šetnju, što je bila prilika da Rusu po drugi put ispriča najzanimljivije detalje *Velikog putovanja Homo sapiensa*. Priču o prvim susretima neandertalaca i kromanjonaca, o vaskrsenju Isusa, o osvajanju Amerike od strane Vikinga i neverovatnom putovanju južnoameričkih Indijanaca, koji nekako izbeguše

plavu smrt i stigoše do kamenitih obala Uskršnjeg ostrva. Na kraju, dođoše do priče o životu Bude, te uloži budizma u skladnom životu ljudi na ovoj planeti.

Profesor je uživao. Znanje koje je dobio bilo je deo njegove nagrade. Nagrade koju, čudnim spletom okolnosti, prima po drugi put.

Naposletku, Martin ga je upoznao i sa načinom života ljudi na ovoj planeti. Tek tada se na profesorovom licu ukazaše namrštene obrve. Ljudi imaju zabranu razvoja i korišćenja iole naprednije tehnologije. Rad na izumu nečega poput parne mašine, baruta i struje je strogo zabranjen, unapređivanje luka i strele ili zidanje efikasnije kamene peći na drva – nije. Zabranjeno je baviti se naukom, medicinom, bilo čime što bi ovaj devičanski svet gurnulo u vihor tehnološkog napretka, a konsekvantno i u propast. Nomadski način života, hrana poreklom iz prirode, sakupljena ili ulovljena, uz jednostavnu poljoprivredu i skromno stočarstvo, recept je po kome čovečanstvo može beskonačno dugo da opstane na planeti, ne ugrožavajući njene resurse, a samim tim ni sebe.

Uz sve ovo, tu je i zabrana rađanja trećeg deteta, koja treba da spreči prenaseljenost. Nju sprovode u delo mašine tako što kontrolišu ljudske hormone. Nakon što dobiju drugo dete, ljudi gube želju za seksom. Sve ovo su tuđini lepo upakovali u priču o budizmu, gde se nirvana postiže odricanjem od zadovoljstva. Tako servirano, bilo je lak zalogaj za nekog ko dolazi sa Zemlje iz perioda pre nove ere. I to posle sopstvene tragične smrti.

I zaista, funkcionisalo je bez greške dva i po milenijuma.

Uprkos tome, profesoru je, kao naučniku, to ipak bilo neprihvatljivo.

„Da li ste sredili misli? Možemo li da nastavimo ka selu?“, upitao je Martin.

„Da“, kratko i neuverljivo je izustio Rus. „Možemo.“

Ćutke su nastavili u pravcu šumarka, koji se poput nekog ostrva izdizao iz valovitog travnatog mora. Livade su bile prošarane mnoštvom šarenog i mirišljavog cveća, a profesor je prepoznao kamilicu,

hajdučku travu i bulku. A onda se, u potpunom neskladu sa divljinom kroz koju su šetali, osetio miris dima. Profesor je pogledom potražio njegov izvor, ali ga nije našao.

„Dolazi iz onog šumarka. Tamo je selo. Ovde uvek ima vetra, pa ljudi prave kuće unutar šuma, gde su delimično zaklonjeni. Prokrče koliko im je dovoljno za brvnaru, eventualno štalu, voćnjak i povrtnjak. Izgradnju novih sela najčešće započinje nekoliko porodica zajedno, a vremenom pristižu druge. Ljudi se, kao što Vam ranije rekoh, konstantno kreću prateći povoljnu klimu. Jedno selo najčešće potraje stotinak godina, a onda bude napušteno.“

„Kako će reagovati kad me vide?“, bojažljivo je upitao profesor.

„Toplo će Vas dočekati, ponudiće Vam hranu i konak. Prepoznaćete da niste sa ovog sveta, da dolazite posle smrti, ali neće postavljati suvišna pitanja. Oni poštuju tuđu privatnost. Ali pre svega veruju u budizam i reinkarnaciju.“

„Oni ne znaju za Zemlju?“, upita Rus.

„Znaju da su njihovi preci došli ovde nakon smrti. Znaju da je ovo drugi svet, pri čemu su nesvesni prvog, niti ih on mnogo zanima. Zemlja živi tek kao legenda, ali polako nestaje iz kolektivnog sećanja. Sve manje dece zna za *Legendu o Prapostojbini* i uskoro će ona biti zaboravljena. Nemojte oživljavati ta sećanja. Nikada ne spominjite planetu sa koje dolazite. Nikada ne spominjite način života i tehnologije vašeg vremena.“

Profesor je klimnuo glavom u znak slaganja, ali i zatražio dodatne informacije. Plašio se da nešto nehotice ne pogreši.

„Njihovi preci su došli u poslednjim vekovima stare ere, i to je Zemlja o kojoj imaju predanja. To je, ujedno, i stepen tehnologije koji poznaju. Oni Vas neće pitati o Vašem predašnjem životu, čak ni o Vašim stečenim veštinama. Sada ste se ponovo rodili, sve predašnje je ostalo za Vama i kao da se nije ni desilo. Bukvalno možete krenuti od nule, bez ikakvih predznanja.“

„*Tabula rasa*? Odrastao čovek koji navodno ne zna ništa?“

„Da, ma koliko to bilo čudno za nekoga u šestoj deceniji života. Ali, tako je najbolje. I Vama najlakše. Učićete Vas da napravite luk i strelu, pronađete pojilo srna i strpljivo sačekate njihov dolazak.“

Naučićete da od trna bodljikavog drveća napravite udicu, da je vežete upredenim dlakama iz konjskog repa i upecate ribu. Vežbaćete paljenje vatre, tesanje drva za brvnare, pravljenje odeće od lana i krzna. Biće Vam malo naporno, ali i zabavno. Mnoge od tih stvari sigurno ne znate.“

Profesor se osmehnuo. Imao je osećaj kao da se nekom magijom vratio u detinjstvo i upravo seda u đaćku klupu. Iskusniji od njega će ga učiti o životu. On samo treba da iskontroliše svoje naučne afinitete i ne napravi ništa revolucionarno.

„A i šta bih pa napravio?“, pomislio je. „Ekspres lonac za pasulj? Hm... Da li je i to zabranjeno? Moraću da pitam Martina“, šaljivo je pomislio.

Nedaleko od šumarka, Martin zastade.

„Ovde se rastajemo, moj dragi prijatelju.“

Profesor se zbunio. „Molim? Ali... zašto?“

„Oni mene ne bi trebalo da vide. Vi ste čovek koji je preminuo na Zemlji i došao u ovaj devičanski svet. Ovo je Vaš raj, ja sam ovde suvišan.“

Iako ga je poznao manje od pola dana, profesor je zavoleo crnca. Priča o njihovom druženju, protegnutom kroz dvadeset godina života na Zemlji, pa nastavljenom sedam milenijuma kasnije u dalekom svemiru, bila je epska. Saga u kojoj su njih dvojica od propasti spasili dva sveta, dve civilizacije. Iako je nije lično doživeo, imao je pred očima svaki sekund te drame. Sada, na kraju svih bitaka, rastaje se sa svojim saborcem.

„Ne mogu Vas ubediti u suprotno?“, upitao je Martina.

„Ne bi ni trebalo. Zar je tuđinski kompjuter u telu čoveka bolji izbor od društvene zajednice sačinjene od pravih ljudi?“

„Znam da nije, ali ćete mi ipak nedostajati. Da li ćemo se ikada ponovo sreći?“

„To ja malo verovatno. Za tim neće biti potrebe. Uživajte u svojoj nagradi. Pozdrav i hvala još jednom“, završio je brzo, kao čovek koji ne voli rastanke, a potom Rusu pružio ruku.

„Hvala Vama, spasili ste mi život, spasili ste moju planetu i moju civilizaciju“, reče profesor.

„I Vi našu”, uzvratila Martin.

Rukovaše se, a potom ga crnac potapša po ramenu.

„Srećno. Uživajte, biće Vam lepo. Pazite samo da ne nastradate na neki bizaran način. Nema popravnog ispita, profesore”, reče uz osmeh. „Zbogom“, okrenuo se i brzim koracima krenuo u pravcu suprotnom od sela.

Uplašen spoznajom da upravo ostaje potpuno sam u nepoznatom svetu, Nikolaj povika: „Martine! Šta ako se ne snađem u tom društvenom okruženju?”

Martin, koji je već odmakao, stade i okrenu se.

Profesor je obrazložio svoje brige: „Oni se tri hiljade godina nisu bavili naukom. Šta ako počnem da ludim zbog toga što nemam nijednog savremenika sa kojim bih mogao da razgovaram o meni zanimljivim temama? Kako očekujete da ćutim do kraja života? To je... nemoguće.”

Kompjuter u telu doktora Kinga je uvideo potencijalni problem. Ipak, želeo je da ubedi profesora da se samostalno sa time izbori.

„Moja preporuka je da to probate da prevaziđete. Naći ćete druge teme za razmišljanje i razgovor sa ovdašnjim ljudima. Može lepo da se živi i bez nauke, profesore. Ovim ljudima to uspeva već tri milenijuma. Uspeće i Vama.”

Profesor nije bio ubeđen. To mu je pisalo i na licu.

Martin ga je analizirao. Šansa da se profesor zaista ne snađe je porasla. Zato dodade: „Ako ne uspete da savladate taj unutrašnji nemir, ako želja za razgovorom sa nekim savremenikom nadjača Vašu mentalnu snagu, daću Vam rezervnu varijantu: u zoru desetog dana dođite u onu istu brvnaru gde ste se jutros probudili. Tu će Vas čekati rešenje. Zbogom, dobri moj profesore.”

„Zbogom, Martine”, tiho izusti Rus.

Profesor je posmatrao svog novog prijatelja sve dok ovaj ne zamače za prvi od mnoštva brežuljaka koji su talasali krajolikom.

„Doktor Martin Luter King... Ne baš lično, ali kao da jeste. Neverovatno”, pomislio je.

Zatim se okrenuo ka šumarku koji krije selo nekih njemu nepoznatih ljudi. I duboko uzdahnuo.

1.3.

Veliko putovanje profesora doktora Nikolaja Keržakova se naočigled bližilo kraju. Njegovo konačno odredište će biti seoce u dalekom svemiru, nastanjeno njemu nepoznatim ljudima. Život u njemu, po rečima vanzemaljaca, nagrada je koju je pošteno zaslužio.

Na korak od tog cilja, na kraju beskrajno dugog puta, stajao je i drhtao od uzbuđenja. Fizički se osećao jakim, ali nije bilo mentalne snage za taj završni korak.

„Potomci evropskih naroda pristiglih ovde pre nove ere... Više od dva milenijuma bez sticanja novih znanja, bez tehnološke revolucije. Martin me nije baš detaljno upoznao sa njima... Šta da očekujem?“, pitao se. *„Saznaću ukoliko skupim dovoljno hrabrosti da zađem u ovu šumu.“*

Iako ga je Martin uverio da će ga starosedeooci ove planete ljubazno dočekati, profesor je osećao nelagodu. Bio je kao osnovac koji kreće u novu školu nakon što se njegova porodica odselila u drugi grad. Bio je... stranac. Ipak, smogao je hrabrosti da krene ka nepoznatom. Zašao je među senke drveća.

Šuma, koja se izdaleka činila kao mračna neosvojiva tvrđava, sada pokaza svoje nežnije lice. Bukve, uz tek poneki crni grab, propuštale su dosta sunčevih zraka, koji su se poput svilenih zavesa spuštali do tla. Tamo gde su prsti Sunca milovali plodnu crnicu, svoje mesto za život našle su procvale koprive, ljubičice i lepeze paprati. Vetar je oslabio, a sa njime i profesorov osećaj nelagode.

„Prijatno mesto ova šumica u dalekom svemiru. Kao da šetam Izmajlovski parkom... Nedostaju samo uređene stazice. Aha, evo i njih.“

Uski pojas utabane zemlje ukazivao je na svakodnevno kretanje ljudi. Profesorove uvek istraživački naoštrene oči brzo uočise tragove gaženja. No, ovi su se razlikovali od onih koje je viđao na Zemlji: nije bilo klasičnih šara gumenih đonova, nije bilo izražene potpetice, već nečeg drugačijeg. Čučnuo je da bolje zagleda. Prešao je kažiprstom preko otiska.

„Obuća od jednog komada kože... don na desetak mesta malo zasečen nožem... Šare protiv klizanja? Pa da, logično. Sviđa mi se, moraću da nabavim jedne takve.“

Ustade.

„Hm, nabavim... Kako li to ovde ide? Ima li robne razmene ili moram lično da ih napravim? Ma biće ovo zabavno!“ pomislio je uz široki osmeh i još odlučnijim koracima krenuo dublje u šumu.

Ali, kada je drveće počelo da se razmiče i pokazuje obrise prvih kuća, profesor opet oseti nelagodu.

„Uh!“ uzdahnu glasno. „Sad polako, biće sve u redu“, reče naglas.

Brvnare, njih petnaest-šesnaest, formirale su oblik potkovice. Bile su to niske, neobične, ali vanredno lepe kuće izgrađene od masivnih debela drveta i krupnog kamenja. Svaka je imala široki dimnjak od precizno složenih kamenih blokova. U osnovi krova bile su debele drvene grede, a zaštitu od kiše pravile su naslagane kamene ploče. Od kamenih blokova su bili izgrađeni i metar visoki stubovi kvadratnih osnova, na koje su se oslanjale debele vertikalne grede koje nose verandu, mesto za odmor i meditaciju.

Mnoga debela iskorišćena za gradnju zidova bila su prirodno kriva, ali vešto, kao u nekoj slagalici, uklopljena sa susednim. „Da nije ovde došao i Gaudi posle smrti?“ pomisli u šali Nikolaj, opčinjen ovim njemu nepoznatim stilom, koji ga podseti na radove slavnog Španca. „Ne bih se iznenadio, s obzirom na to kako je umro... A i to su mu, ako se dobro sećam, poželeli natpisom na nadgrobnoj ploči...“ *

Na sastavu bočnih zidova debela nisu bila klasično skrojena, već su u oba pravca štrčala van granica brvnare. Ovako postavljena, razbijala

* Gaudija je, dok je išao ka crkvi na ispovest i molitvu, udario tramvaj. Zbog zapuštenog izgleda i praznih džepova niko ga nije prepoznao i poslao je u bolnicu za siromašne, gde je umro dva dana kasnije. Sahranjen je u kripti Sagrada Familije, a na njegovoj nadgrobnoj ploči piše: Antoni Gaudi, Reus, umro u 74. godini, živio primeran život, izuzetan dizajner ovog divnog zdanja, umro pobožno u Barseloni 10. juna 1926, iz pepela takvog čoveka čekamo vaskrsenje mrtvih.

su sve profesoru poznate kanone gradnje, a čitavoj građevini davala izgled umetničkog dela izrađenog sa mnogo slobode.

Između krovova susednih kuća nalazile su se blago zakošene drvene grede. Profesor nije mogao da im odgonetne značaj, ali ga tako povezane kuće podsetiše na ljude koji se rukama drže jedan za drugog i igraju narodno kolo.

Unutar ove potkovice od kuća, prolazeći ispred ulaznih vrata, pružala se kružna staza napravljena od naslaganih daski. Sa obe strane staze bilo je šarenoliko cveće. Svaka domaćica je bila zadužena za biljke ispred svoje kuće. Neke su volele graciozne bele ljiljane, druge obične ali izdržljive muškatile. Najviše je bilo lepih jova sa belim, crvenim ili ljubičastim cvetovima. U središtu sela se nalazio stari hrast, a pod njegovom širokom krošnjom dva masivna, dugačka stola. Najmanje jednom mesečno, a zbog specijalnih prilika poput rođenja deteta i češće, ovde se održavao zajednički ručak. Bio je to važan deo tradicije, nešto poput krsnih slava među pravoslavnim vernicima na Zemlji.

Sa spoljne strane kuća su bile bašte sa povrćem. Gajio se kupus, luk, karfiol, paškanat, repa, rotkva, cvekla, blitva i drugo povrće nativno za Evropu. Nije bilo – niti su za njih uopšte znali – paradajza, krompira i paprike. Iza povrtnjaka, a na samoj granici šumarka, bile su štale. Iz jedne, profesoru najbliže, čuo se dobro poznati zvuk *muuuuu*.

„Krava! Naša krava u dalekom svemiru!“, povikao je radosno.

„U drugoj štali čuvamo koze, ali su trenutno na ispaši“, začulo se na ne baš lako razumljivom jeziku koji je nastao od staroruskog.

Profesor se skamenio kao da je upravo pred njega iskočio sibirski tigar. Hteo je da pogleda ulevo, odakle je došao taj čudni zvuk, ali mu vrat beše stegnut.

„Izvinite ako sam Vas uplašila. Ja sam Anja.“

Profesor je i dalje ćutao, nespreman za iznenadni prvi kontakt sa ljudskim bićem u bespuću svemira.

„Verovatno ste žedni. Hoćete čašu mleka? Otac je jutros izmuzao krave“, ljubazno ponudi devojčica.

„Anja... Anja...”, ponavljao je. „*Devojčica. To je obična devojčica, magarče, mrdni se, javi se detetu!*“, vikao je u sebi, pokušavajući da pokrene telo. Stegнутost mišića vrata napokon popusti, pa profesor polako okrenu glavu u stranu.

Devojčica starosti oko deset-jedanaest godina zbunjeno ga je posmatrala. Duga plava kosa je bila vešto upletena u dve kike, koje su padale preko tankog prljavobelog vunenog džempera. Okomito iznad čela se dizala crvena pamučna kapa, koja se polako spuštala ka temenu. Bila je vešto ukrašena zlatnim koncem. Široke pamučne pantalone krem boje, čiji je porub bio od dva veza zlatnog konca, tako unakrsno veženih da podsećaju na šare poskoka, su joj bile zavučene u nepromočive kožne čizmice. Nosila je debeli crveni kožni kaiš.

„Do... do... dobar dan, Anja. Ja sam... ja sam Nikolaj”, izustio je drhtavim glasom, šokiran što u dalekom svemiru sreće dete.

Devojčica ga je razumela, ali ju je njegov govor zbunio.

„Oče, došao je neki čudni čovek! Oče!“, vikala je dok je trčala ka kući. Ipak, nije pokazivala strah. Bila je to više vika koja pokazuje uzbuđenje. Ljudi sa ove planete se ne plaše drugih ljudi.

Krupan čovek, bradat i kosmat, obučen u smeđe kožne pantalone u koje je uvukao debelu pamučnu majicu bez rukava, izađe iz kuće. Njegova pojava uplaši profesora.

Bradati je hodao polako, pritom odmeravajući pridošlicu. Profesor ustuknu dva koraka, što ovaj primeti, pa brže-bolje povika, ne bi li odagnao strah pridošlice:

„Dobrodošao, prijatelju! Sudeći po Vašoj odeći, dolazite iz daleka. Sigurno ste gladni i žedni. Izvolite u naš dom.“

Profesor nije razumeo dve-tri reči, ali je shvatio značenje iz konteksta.

„Bolje Vas našao. Izvinite ako sam uplašio Vašu kćer.“

„Deca se ne plaše odraslih, pre će biti da je samo uzbuđena zbog Vašeg dolaska“, reče dok je prigrljivao devojčicu.

Profesoru je sada reč 'uzbuđenje' bila nepoznata, pa htjede da proveri da li oni njega jasno razumeju:

„Ja Vas skoro sve razumem, ali da li Vi razumete jasno moj govor?“, upitao je profesor polako i razgovetno.

„Da. Razumemo se. Ja sam Lav Dorofejev.“

„Drago mi je. Ja sam Nikolaj Keržakov.“

Rukovaše se.

„Izvolite u naš dom!“, glasno reče Lav, gotovo da zagrmje, ali je i pored toga njegov glas bio topao na neki čudan način. Krenuše između dva reda kupusa i zaobiđoše kuću sa njene desne strane. Pred profesorom se otvorio centralni seoski trg, sa hrastom i stolovima. Dva dečaka su se igrala na zemlji, bacala neke drvene kuglice nalik klikerima, jedna mlađa žena je zalivala cveće, a nekoliko starijih osoba sedelo u senci hrasta. Jedna od njih podiže ruku u znak pozdrava, a profesor odgovori istovetno.

Lav zatim pokaza profesoru da krene ulevo, ka ulaznim vratima. Na njima se upravo pojavila mršava ali jaka ženica, tankih usana, špicastog nosa i ozbiljnih tamnih očiju. Krpom je brisala brašnjave ruke, očigledno prekinuta u pola posla. Visoka *soroka* joj je potpuno sakrivala kosu, premda je jedan smeđi pramen virio i padao preko čela; beše nejasno da li je to slučajno ili je tako želela, ali je tako lepše izgledala i bila senzualnija. Preko široke bele lanene košulje prikopčane do grla imala je crveni prsluk ukrašen debelim crnim koncem, a ispod njega je visila brašnjava kecelja. Suknja i podsuknja su bile šarene poput ćilima. Na nogama je imala krem bele vunene čarape i papuče pletene od kore breze, nalik ruskoj *lapti* obući. Profesor je u njenom oblačenju prepoznao obrise tradicionalnog ruskog *poneva* stila, koji se ovde očigledno razvio nezavisno od zemaljskog, po paralelizmu.

„Moja supruga, Azalija“, predstavio je Lav.

„Drago mi je, gospođo. Ja sam Nikolaj.“

„Dobro došli u naš dom, Nikolaj. Možete me zvati Aza. Našu kćer Anju ste, vidim, već upoznali. U krevecu je naš sin Bažen. Trenutno spava. Baš danas puni deset meseci, pa pravimo malu gozbu. Izvolite za sto, sigurno ste gladni.“

„Hvala Vam, priznajem da jesam“. Prihvatio je poziv, skinuo cipele umazane blatom i ušao u kuću. Prišao je do kreveca u želji

da pogleda bebu, ali tada shvati da je to već dečacić. „Deset meseci? Rekao bih da ima bar dve godine. Dve godine imaju”, računao je u sebi, „oko sedam stotina dana. Što znači da mesec ima oko sedamdeset dana. Martin mi nije rekao ništa o računanju vremena, ali izgleda da broje samo mesece, a ne i godine. Mesec verovatno kruži oko sedamdeset dana oko planete.“

Primitivši da predugo ćuti, preseče sopstvene misli rečima: „Divan dečak. Da vam je živ i zdrav sto godina!“

Azalija i Lav ga čudno pogledaše, a profesor odmah shvati da je rekao nešto što nije trebalo, ali isprva nije uviđao šta. Neprijatnu tišinu prekinu mala Anja:

„Šta je to 'godina', čiko? Koliko je to meseci?“

Nikolaja momentalno obli hladan znoj. Znao je da ne treba da spominje ništa o svom životu na Zemlji, a on je odmah pomenuo zemaljsko računanje vremena. I to nakon što je saznao da ovdašnji ljudi broje samo mesečeve cikluse.

„Magarac... Kakav sam ja magarac... Šta sad da kažem?“, ljutio se na sebe.

Zabrinutost na njegovom licu primeti Lav. Povezujući je sa izgovorenim stranom reči, koja ukazuje na to da čovek dolazi sa mesta gde se vreme potpuno drugačije računa, Lav dođe do njemu šokantne implikacije: „Vi... Vi niste odavde? Vi ste...“, mucao je krupni čovek poput uplašenog deteta. „Vi ste umrli i došli na ovaj svet?“

„Lave!“, viknula je Azalija sa ciljem da opomene i ukori svog supruga. „Kakvo je to pitanje?“

Nikolajevi očni kapci kao da momentalno otežaše, pa padoše poput teških zavesa. Nemajući kud, pritom i dalje žmureći, priznade bez okolišanja: „Da...“.

Azalija se trže i očima prelete preko obojice. Pitanje njenog supruga, iako neprimereno, dobi na značaju.

„Neverovatno!“, uzviknu Lav. „To se odavno nije desilo, bar ne u našem kraju. Idem da kažem starcu!“, povika i izjuri iz kuće, ostavljajući zbunjenog profesora.

Azalija zakoluta očima, još jednom razočarana detinjastim ponašanjem svog supruga.

„Ah, muškarci... Većita deca! Vratite se za sto, Nikolaj. I ne zamerite mom mužu. On je veliki vernik i ovo što se Vama desilo za njega je Čudo Božije. Mada, priznajem, uzbuđena sam i ja; nikad se nije desilo da nam ponovorođeni dođe u selo. Ali smo znali da se to dešava.“

„Što se Anjinog pitanja tiče“, nastavila je, „ne morate da odgovorite. O predašnjem životu se ne priča. Ni ona Vas ne bi pitala da je znala da je to reč iz nekog drugog sveta. A ja, kao majka, ne sumnjam da ste našom malom Baženu poželeli dug život.“

„Da, jesam. Sto godina je...“, pokušao je da sračuna profesor, ali usled uzbuđenja mozak jednostavno nije radio, „to je mnogo, mnogo vaših meseci. Poželeo sam mu da dočeka duboku starost.“

„Hvala na lepoj želji“, ljubazno reče Azalija.

„Recite mi, molim Vas, kako računate vreme?“, profesor je goreo od želje da sazna nešto više.

Azalija krenu da objašnjava polako i razgovetno, služeći se pritom i rukama; uvidela je da gost ima problema da razume složene rečenice.

„Mesec ima šezdeset i osam dana. Toliko dugo veliki *Topli Mesec* kruži oko Zemlje. Dan je podeljen na dvadeset delova, onoliko koliko čovek ima prstiju. Jedan takav deo zovemo prst vremena. Ili skraćeno prst. Prst se sastoji od deset delova, zovemo ih nokat vremena. Ili nokat.“

„Lepo i praktično“, primeti Nikolaj, pa brzo krenu da računa u sebi: „*Martin mi je rekao da ovdašnji dan traje 19,3 zemaljskih sati. Prst je dvadeseti deo dana... Dakle, prst ima tek malo manje od sata. Nokat je dvadeseti deo prsta. Nokat je, dakle, nepuna 3 minuta.*“

Anja je nepomično stajala i gledala u pridošlicu. Ponovorođeni su do malopre bili deo legendi koje joj je pričao otac. Sada se jedan od njih pojavio u njenom selu.

1.4.

Vasilij Okunjski, oniži plećati starac izraženog trbuha, neobično jakih ruku i mišićavih nogu, sede proređene kose i uredno podšišane brade, sedeo je za stolom i obedovao. Već četvrt života on ruča sam, od dana kada mu je supruga umrla od nepoznatog uzroka: dva dana se žalila na jake bolove u stomaku, trećeg dana je preminula. Lekar iz susednog sela je jedino mogao da kaže kako nije u pitanju bilo trovanje hranom, već neka potmula bolest creva. No, i pored samačkog života, starac uvek postavi dva tanjira, jedan za sebe, drugi kao uspomenu na svoju voljenu suprugu.

Budizam – religija i životna filozofija svih stanovnika planete Alt23 – ne dozvoljava tugu za umrlima. Čak se i sama reč ‘umrli’ ne koristi. Telo je smrtno i prolazno, duh nije. Duh nastavlja svoj put dalje, budeći se na nekom drugom mestu, kao novorođenče ili u telu odrasle osobe. Njegova voljena supruga nije umrla, već je, kako kažu meštani, otišla. Njen duh je, nošen vetrovima koji duvaju sa planine, odnesen negde daleko da potraži novo telo. Ona se, smatrao je Vasilij, već odavno smeši na nekom drugom mestu i on zato ne tuguje za njom. Ipak, dva tanjira čuvaju uspomenu na lepe trenutke provedene za vreme zajedničkog života.

Živeći tako samački, Vasilij nije navikao da ga prekidaju u obedovanju. To mu pogotovo ne beše drago kada sebi servira ručak oko koga se svojski potrudio. Danas je to bilo dimljeno štućije meso preliveno sosom od tucanog zeljastog bilja, ulja od repe, umućenog žumanceta i ovčijeg kiselog mleka, te malo jabukovog sirćeta. Zato je Lava, koji je utrčao u sobu bez kucanja, pogledao tako preko da se ovaj skamenio.

„Izvinite, Vasilij, izvinite što nisam kucao”, pravdao se zadihani Lav, pa počeo da kašlje, što još više rasrdi starca.

„Ribu volim da prelivam sosom, a ne onim što neko iskašlje. Stavite ruku na usta, pobogu!“ zagrmeo je starac.

„Izvinite, ali...”, htjede da se opravda Lav, no nije stigao:

„Nema tu ali, mladiću. Smesta izađite iz moje kuće, zatvorite vrata za sobom, povratite dah, sredite misli, pa pokušajte i uđite tek kada Vam ja otvorim. Odmah!“

Lav sleže ramenima, ali i bez pogovora poslušao.

Ubrzo se začulo kucanje.

„Sačekajte malo da završim sa ručkom”, začu se iz brvnare.

„Uh, kakav čovek...”, pomisli Lav, pa počeo da češe bradu i da se nervozno vrti u krug, poput psa koji juri svoj rep. Ipak, nije predugo čekao. Vrata se otvoriše.

„O, Lave, to ste Vi! Šta Vas nagoni da ovako žurite da se vidite sa jednim običnim starcem?“, procedi kroz brkove i nažmiri na jedno oko, kao da želi da na Lavovom licu pročita odgovor pre nego što ga ovaj kaže.

„Ponovorođeni. Ponovorođeni je došao u naše selo. Neki stariji gospodin, Rus kao i mi, ali sa čudnim naglaskom.“

Starac se trenutno zainteresovao za ovaj nesvakidašnji slučaj, ali je to vešto sakrio.

„I, šta kaže taj stranac?“

„Kaže da nije...”, sagnu se ka starcu i utiša glas, pa se osvrnu da proveriti da ih neko slučajno ne sluša: „...da nije sa ovog sveta.“

Starac ne reče ništa, ali glasno frknu kroz nos, kao da izražava nevericu u tačnost te tvrdnje.

„Tačnije“, nastavi Lav, „ja sam to zaključio na osnovu toga što drugačije računa vreme. Spomenuo je neke... kako reče... godine. I nakon toga ga ja upitah da li je sa drugog sveta... Kaže da jeste! Zamislite, sa drugog sveta!“

„Pa šta!?!“, viknu starac. „Znate i sami da duh može otići bilo gde. Ponovorođeni može hodati livadama ovog našeg sveta ili otići u neki od mnoštva drugih. To nije ništa čudno. Nadam se da svojim ponašanjem niste uplašili tog čoveka?“

„Nisam. Valjda nisam... Zapravo, možda jesam... Ne znam ni sam...”, spetljao se Lav.

„E moj Lave. Ko li ti dade ime? Lav treba da bude hrabar, a ti trčiš kao uplašena srna. Hajdemo do tog čoveka. Gde je?“

„Kod nas kući. Ponudili smo ga ručkom.“

„Bar ste nešto ispravno uradili”, progundao starac.

Ubrzo stigoše do Lavove brvnare, ispred koje se već okupilo desetak meštana. Ljudi su čuli za dolazak stranca i, kako red nalaže, došli da ga pozdrave.

Azaliya ga je izvela iz kuće. Široki osmesi i srdačna lica su brzo oraspoložila profesora, pa mu ovo upoznavanje, čega bi se inače snebivao, olako pade. Očekivao je raznorazna pitanja, već unapred smišljao šta će reći, ali njih nije bilo; bilo je samo širokih osmeha i toplih reči dobrodošlice. Posle upoznavanja sa pridošlicom, ljudi se vratiše svojim kućama i redovnim poslovima.

Kada se masa razišla, profesor je ugledao Lava, koji je i dalje drhtao od uzbuđenja. Za razliku od njega, starac Vasilij je stameno stajao i ispitivački posmatrao pridošlicu.

„*Da, da...*“, pomisli. „*Ovaj nije sa našeg sveta. Eto, i to doživih.*“

Odlučnim koracima krenu ka profesoru, od čega ovaj ustuknu korak unazad.

„Neću Vas ujesti, nema razloga da uzmičete!“ odbrusi, što zazvuča arogantno. Zato brzo dodade prijatnijim, ali i dalje prirodno grubim glasom: „Dobrodošli u naš svet, dobrodošli u naše malo selo! Ja sam Vasilij Okunjski.“

„Drago mi je, Vasilij. Ja sam Nikolaj Keržakov. Hvala na dobrodošlici.“

U trenutku dok se se rukovali, starac nastavi, iako nije bio poznat kao previše pričljiv: „Kada sam bio dete zvali su me Okunj, kao onu prugastu ribu, a sada me zovu starac. Mora da su me nekada, između detinjstva i starosti, zvali i po pravom imenu, ali se toga više ne sećam. Ha, ha!“ glasno se nasmeja sopstvenoj šali. Zatim je dodao: „Eto, Vi me možete zvati Vasilij, jer ni Vi niste baš mladić, pa ne ide da me zovete starac.“

„Dogovoreno“, osmehnuo se Nikolaj i pokazao podignut palac. Bila je to nepoznata gestikulacija u ovom delu sveta, pa Lav začuđeno pogleda starca, kao da očekuje neku njegovu naročitu reakciju na ovo. No, Vasilij tome nije pridavao pažnju, već je nastavio da odmerava profesora, naročito se zadržavši na njegovoj garderobi.

Ruka mu se nehotice podiže, kao da kreće da opipa strančevu košulju, ali se hitro vratila uz telo.

Sada već neprijatnu tišinu prekinu Azalija: „Ručak se hladi, hajdemo nazad u kuću. Izvolite i Vi sa nama, Vasilij.“

Starac se malo premišljao, ali je ipak prihvatio ponudu; novopridošli je bio previše zanimljiv da bi odbio priliku za detaljno upoznavanje sa njim.

Azalija je postavila salatu: samonikli luk sremuš sa rotkvicama iz njihove bašte, ukrašenu vešto i tanko narezanom šargarepom, začinjenu jabukovim sirćetom. U posebnim činijama behu kozji sir sa drobljenim ruzmarinom i bivolja mast sa mnogo tucanog belog luka. Hleb od spelte se žuteo poput dukata i vraćao profesora u detinjstvo provedeno u seocu Dubrovica, u podolskom delu Podmoskovlja.

Lav naseče još vrući hleb na tanke kriške i svi se prvo uhvatiše za njih i mast. Jak miris belog luka se brzo proširio sobom, a Nikolaj pomislio kako od ovoga virusi u panici beže.

„Šta Vi najbolje umete da radite?“, upita Anja i prekinu ga u razmišljanju o alternativnoj, ovde primarnoj, medicini. „Moj otac je najbolji na svetu u tesanju drveta. On je svima pomogao da naprave kuće.“

„Anja, pusti našeg gosta da ruča, pričaćemo posle“, opomenu je otac gromkim glasom, ali tako da ne zvuči neprijatno. „I svako nisam najbolji na svetu, ali jesam vešt“, reče, ponosno se isprsi i široko nasmeja. (Videlo se da ima zdrave zube, iako mu je nedostajala jedna gornja petica.)

„Jesi, oče, samo si previše skroman“, demantovala ga je kćer, pa se obratila Nikolaju: „Samo moj otac zna da napravi vodendom.“

„Vodendom? Vodena kuća?“, pomisli zbunjeni profesor. „Šta li je to...“

„I da sprovede vodu do svih kuća“, nastavila je ponosna Anja. „Ranije su ljudi morali da idu do izvora po vodu za piće, morali su do reke na kupanje i pranje veša, morali su van sela kada im se piški, a sada sve to možemo u kući.“

„Vodovod i kanalizacija?“, pomisao je delovala neverovatno. „Prosti ljudi sa Alt23 planete, kojima su vanzemaljci zabranili da se bave

naukom, koji zbog toga dva milenijuma posle Hrista i dalje žive kao nomadi u neolitu – imaju vodovod i kanalizaciju?“

Misli mu za trenutak zastadoše, pa opet navreše: „*Vodovode su imali Egipćani hiljadu godina pre nove ere, zašto me sada, tri milenijuma kasnije, to ovoliko čudi?“*, pitao se. Nekako, ni sam ne znajući kako, stekao je utisak da ovi ljudi u međuvremenu nisu izmislili baš ništa, da nisu nimalo napredovali, već da su čak i nazadovali. „*Izглеda sam se prevario.“*

Anja primeti čuđenje na profesorovom licu, pa zaključi da je to zato što on nikada nije video sistem za vodosnabdevanje kuće. „*Verovatno dolazi sa nekog mesta gde su ljudi manje vešti“*, pomislila je.

„*Dođite da Vam pokažem“*, uhvati ga za ruku i povuče.

Široki profesorov osmeh spreči Azaliju da opomene kćer što gnjavi gosta.

Dođoše do kraja sobe. Nikolaj isprva nije znao gde treba da gleda, bilo je tu previše detalja koje privlače pogled. Gore visoko bile su police sa drvenim korpama. U korpama je bilo najviše čajeva, začinskog bilja i sušenog voća. Jak ali prijatan miris mu udari u nozdruve. Tek tada je shvatio na šta miriše cela soba. Ispod su bile police sa priborom za jelo i kuvanje. Tanjiri su bili od drveta, a šerpe od gvožđa i bakra.

„*Poznaju obradu metala. Zašto li sam pomislio da su u kamenom dobu? Kakva predrasuda“*, pomisli.

Prešavši pogledom bezmalo celi zid, profesor napokon stiže do razloga zbog kojeg ga je Anja dovela. „*Aha, tu si! Kako li te nisam odmah video...“*

Uglavljeno među deblima koje čine zid brvnare, okruženo raznoraznim drugim predmetima, malo i usko korito postavljeno na oko metar visine nije bilo baš lako primetno.

„*Lavabo“*, oduševljeno primeti Nikolaj.

„*Ovde gore puštamo vodu“*, pokaza Anja rukom na drvenu ručicu koja je štrčala iz debla koje je činilo deo zida. Okrenu je za četvrt kruga. Voda lagano poteče i prsnu o dno izdubljenog debla, te krenu da otiče kroz rupu na njegovom dnu. Bio je to veoma jednostavni

drveni lavabo sa česmom i odvodom, ali je oduševio Nikolaja. On se saže i pogledom isprati put vode.

„Vrhunsko majstorstvo!“, povikao je.

Anja se široko osmehnula i pogledala oca. „*Moj tata, vrhunski majstor!*“, pomislila je ponosno. Oči su joj sijale od zadovoljstva.

Nikolaj je upravo shvatio kako život može da bude čudan. Donedavno se oduševljavao jedino probojima na polju nauke, posebno njegove genetike, stvarima koje su i najvećim umovima Zemlje do juče bile nezamislive, a sada je srećan što voda teče kada se okrene drvena ručica.

„*Svaki izum je genijalan u nekom trenutku*“, pomislio je. Ovo je bio trenutak kada su mu se vodovod i kanalizacija činili takvim.

„Kako podižete vodu na visinu?“, znatiželjno upita Lava i pojasni pitanje podizanjem ruku.

„Vetrenjačom. Vetar okreće točak sa kofama, one zahvataju vodu iz zajaženog dela potoka i isipaju u vodendom. Odatle smo je izdubljenim deblima drveta sproveli do svih kuća.“

Nikolaj nije razumeo sve reči, ali je shvatio poentu. I napokon uvideo svrhu visoko postavljenih greda koje spajaju kuće. „*Cevi za vodovod, da... A vodendom je vodotoranj*“, zaključio je.

„No to nije sve“, hvalio se Lav. „Svaka kuća na svojoj južnoj strani ima bure za vodu. Bure je premazano crnom smolom kako bi se brže zagrevalo, ali i kako ne bi propuštalo vodu. Zato je voda koju imamo u kućama prijatno topla.“

Nikolaj je bio oduševljen. Onda se prisetio Zemlje. Oči mu promeniše oblik i postade tužne. Za njegovog života je izgrađeno bezbroj nuklearnih elektrana, koje su izbacile na stotine tona radioaktivnog otpada, bezmalo sve reke sveta uništene su izgradnjom hidroelektrana, a milioni kvadratnih kilometara šuma su posečeni prvo zarad ogreva, potom za izgradnju vetroparkova. Veliki deo toga se mogao izbeći pametnim korišćenjem sunčeve energije. Ipak, to nikada nije zaživelo u svetu, čak ni kada su cene investicija višestruko pale. A sada, evo, saznaje da se jednostavni solarni kolektor – obično crno bure – koristi za grejanje vode na planeti gde je nauka zabranjena.

„Bravo za izume, Lave!“, čestitao mu je Nikolaj.

„Nisam ja to izmislio, ideje mi je preneo moj deda Breza. Ja sam ih samo sproveo u delo. Dedu je mrzelo da se time bakće... Ali, voleo je da ih smišlja. Imao je mnogo takvih ideja, ali retko koju je realizovao. Meni je ispričao neke, ali većinu nisam ni razumeo.“

„Tvoj deda je bio izuzetan čovek, Lave“, primeti profesor.

„Jeste“, progundā starac. „Dok smo se mi smrzavali u lovu, Brezovjev je sedeo kući i smišljao izume koje ga je kasnije mrzelo da pravi“, povikao je bezmalo ljut. „Pravdao se da nije vešt majstor, da ima dve leve ruke, da on to ne ume da napravi, već da samo voli da smišlja. No, na njegovu žalost, niko od nas nije imao vremena da se bakće sa njegovim ludim idejama. Sve dok njegov unuk, Lav“, pokaza prstom u njega, „nije malo porastao. Dedino telo je tada već uveliko bilo pod zemljom, a svoje lude ideje je poneo u drugi život. Možda tamo dočeka da ih vidi u praksi...“ Tu se Vasilij malo zamisli, a crte lica mu postaje blaže. „Mada, moram da priznam da je ovo sa vodom pametan izum. I Lav ga je dobro napravio. Sada mi je možda čak i žao što ga nismo pažljivije slušali“, reče zamišljeno i počea sedu bradu. „Ko zna šta je sve mudro smislio, a nije nam preneo.“

„Što li bar nije zapisao na papir?“, pomisli profesor.

„Zatvori vodu, Anja, ostaće nam samo hladna“, opomenu je mati. „A Vi, Nikolaj, vratite se za sto, molim Vas. Postavila sam glavno jelo. Nadam se da volite pečenog fazana?“

Nikolaj nikada nije jeo meso nijedne divlje ptice, ali ga beše sramota da to prizna, pa jednostavno reče: „Divno miriše.“

„Drago mi je, nadam se da ćete uživati.“

Zadovoljan što ovdašnji ljudi poznaju metalurgiju, što imaju vodovod i kanalizaciju, što znaju da zagreju vodu bez upotrebe vatre, što, dakle, nisu obično neuko nomadsko pleme, Nikolaj se potpuno opustio i uživao u ručku.

Nažalost, bio je to poslednji put da je on bio potpuno bezbrižan. Sunce kliznu ka severnom horizontu i hladan vetar krenu da duva sa planine ka selu. Uskoro će profesoru doneti nemir i uvaliti ga u silne nevolje.